

MAGYAR NEMZETI LEVÉLTÁR
FEJÉR MEGYEI LEVÉLTÁRA

8000 SZÉKESFEHÉRVÁR, SZENT ISTVÁN TÉR 2-3.

Telefon: +36 (22) 313-052; 312-123

Web: <http://mnl.gov.hu/fml>

E-mail: fml@mnl.gov.hu

Nemzeti Kulturális Alap
részére

Budapest

Pf.: 128.

1389

Iktatószám: 18/45-2/2019

Hivatkozási szám:

Tárgy: Szakmai továbbképzés
beszámoló

Ügyintéző: Dr. Czetz Balázs levéltár-
igazgató

Beszámoló

Szakmai továbbképzés szervezése, lebonyolítása a Fejér megyei polgármesteri hivatalok, értéktárbizottságok, helytörténeti egyesületek és helytörténetkutatók számára

Altéma kódszáma: 204104/01502

A Magyar Nemzeti Levéltár Fejér Megyei Levéltára 2019. március 7-én, a levéltár Szent István téri épületének előadótermében rendezte meg a „*Helytörténetírás a forrásfeltárástól a kéziratig*” módszertani továbbképzését.

A képzés szükségességét az adta, hogy ugyan a digitalizációs munkák hatására a források mind szélesebb körben rendelkezésre állnak és egyre több dokumentum érhető el online, mégis a helytörténetírásra vállalkozó lelkes, ám szakmailag kevésbé felkészült kutatók viszonylag csekély mértékben használják ki a szabad kutatás lehetőségét. Ez annak ellenére így van, hogy a levéltári, múzeumi, könyvtári kutatások mindenki számára elérhetőek, az ott tárolt tudásanyag szinte szabadon megismerhető, felhasználható. Tapasztalatunk szerint – tisztelet a kivételnek – a helytörténészek munkáiból jellemzően hiányzik a szintetizáló, elemző, forráskritikus szemlélet. Az elkészült kéziratok alapvető hiányosságokról tanúskodnak, amelyek felölelik a forrásfeltárástól a kézirat elkészítéséig a teljes palettát. A helytörténetírás a történezmesterség egyik legkomplexebb feladata, amely régészettudománytól a jelenkortörténetig egyszemélyben kíván meg magasfokú felkészültséget, olyat, amely a szakemberek között is ritkán található meg. Itt kell megjegyezni, hogy ezek a helytörténeti munkák jellemzően egyszerűsek, ritkán osztják meg a feladatot a kutatók. Nem elvárható, hogy valaki egyaránt magas szinten művelje a régészettudományt, a középkorkutatást vagy otthonosan mozogjon a legújabbkor ismeretében. Ennek ellenére sajnálatosan az a tapasztalat, hogy ezen helytörténeti munkák írói nagy magabiztossággal tesznek olyan történelmi tévedéseken alapuló kinyilatkoztatásokat, amelyek forráselemzéssel, történeti kutatómunkával könnyedén elkerülhetők lennének.

A továbbképzés kiemelt célja volt tehát, hogy felhívjuk a figyelmét nem csak a helytörténetíróknak, hanem a döntéshozóknak is a szakmai hitelesség fontosságára. A megalapozatlan állításokat tartalmazó, hibás, történelmi tévedésektől hemzseggő kiadványok nem öregbítik sem az adott település, sem a szakma hírnevét. A módszertani előadások során kronologikus sorrendben ismertettük meg a képzés résztvevőivel a források főbb fajtáját, azok feldolgozásának módszertani szabályait.

Az intézményvezetői köszöntőt követően Gulyás Anita főlevéltáros ismertette a levéltárakban betartandó kutatási szabályokat, hangsúlyosan kiemelve a személyiségi jogok védelmét és a GDPR elvárásainak való

megfelelés szabályrendszerét. Ezzel is szeretnénk volna a résztvevők figyelmét felhívni a szakszerű kutatómunka fontosságára.

Elsőként Reich Szabina a székesfehérvári Szent István Király Múzeum régésze „*Feltárul a múlt.*” *A régészet módszertana* címmel tartott előadást, melyben az alapvető régészeti ismereteken túl kutatási, módszertani ismereteket is átadott az érdeklődőknek. Ismertette azokat a forrásokat, adattárakat, amelyeket a nem régész szakemberek is bátran felhasználhatnak kutatómunkájuk során. Irányt mutatott a helytörténet írással foglalkozók számára, hogyan tudják saját településük írott források kora előtti történetét feldolgozni. Felhívta a figyelmet a lelőhelyek védelmének fontosságára és a szakszerű leletmentés elengedhetetlen voltára is.

A következőkben Bödő István az MNL Fejér Megyei Levéltárának igazgatóhelyettese, főlevéltárosa *Levéltári források és felhasználásuk a koraközépkortól a 19. század közepéig* című előadásában tekintette át a főbb irattípusokat a jelzett, igen tág intervallumban. Az informatív és jól adatolt előadásban nem csak a levéltárban kutatható, hanem a világhálón rendelkezésre álló, szabadon kutatható források ismertetésére is sor került (pl. A középkori Magyarország levéltári forrásainak adatbázisa <https://archives.hungaricana.hu/hu/charters/>). Az előadás jó fogódzót nyújtott minden helytörténettel és családtörténettel foglalkozó kutató számára.

A szünet előtti utolsó előadásban (*Helytörténetírás forrásai a 19-20. században*) dr. Czetz Balázs főlevéltáros, a megyei levéltár igazgatója mutatta be a 19. és 20. század főbb irattípusait. Természetesen a rendelkezésre álló idő nem tette lehetővé a teljeskörű bemutatást, éppen ezért csak a fontosabb, helytörténeti szempontból érdeklődésre számot tartó iratok ismertetése történt meg. Az előadásban hangsúlyos szerepet kaptak a nyilvánosan elérhető levéltári adatbázisok, kiegészítve a társintézmények adatbázisaival, sőt külföldi, magyar vonatkozású adatbázisokkal is.

A kávészünet után Dakó Péter levéltáros, a megyei levéltár dolgozója *Településtörténetírás forrásai a rendszerváltást követően* című előadásában a rendszerváltás előtti és utáni források ismertetését végezte el. A korszakból hatalmas mennyiségű írott forrás áll rendelkezésünkre, melyek szakszerű és „ésszerű” feldolgozása komoly felkészültséget igényel, ebben nyújtott Dakó Péter előadása segítséget a hallgatóságnak.

Őt követte Mózessy Gergely, a Székesfehérvári Püspöki és Székeskáptalani Levéltár főlevéltárosa, aki az *Egyháztörténeti források és feldolgozásuk a helytörténetírásban* címmel tartotta meg előadását. Ő szintén hangsúlyozta az objektív, forrásalapú, elfogultságmentes történetírás fontosságát. Felhívta a figyelmet a felkészültségre, amely alapvető fontosságú az egyházi iratok megismerése során is. Különösen kiemelte a nyelvtudás fontosságát, és az egyház hivatali működésrendjének ismeretét is.

A programban Bányai Balázs a Szent István Király Múzeum muzeológusa következett, aki a *Műemléki épületek történetének forrásalapú feldolgozása* címmel tartott előadásában egy fontos és nem minden esetben hangsúlyozott témát járt körbe. Bemutatta a műemléki épületek történetének feldolgozását segítő nagy gyűjtemények anyagát, az ott elérhető forrásokat, a tervektől a fényképekig. Jól adatolt, informatív és látványos előadása bizonyára jó támpontot nyújtott az érdeklődők számára.

Végül Szűts István Gergely az MNL Veszprém Megyei Levéltára főlevéltárosának *Településtörténeti kéziratok elkészítése és gondozása* című előadása egy egyáltalán nem elhanyagolható, sőt a végső produktum tekintetében igen fontos kérdést járt körbe. A kézirat elkészítésének, gondozásának szabályait, alapvetéseit ismertette, amely területen – a tapasztalatok szerint – szintén van létjogosultsága az ismeretbővítésnek.

Az előadásokat igen nagy érdeklődés övezte, közel 80 fő vett részt a módszertani képzésen, nem csak helytörténetírók, érdeklődők, hanem a döntéshozói, „megrendelői” oldal képviselőiben jegyzők, polgármesterek, valamint kulturális területen dolgozó szakemberek (könyvtárosok, művelődési házak szakemberei) is tiszteletüket tették. A rendezvény során felhívtuk a figyelmet a legfontosabb buktatókra, a nagy, minden esetben feldolgozandó történelmi eseményekre, amelyek a községtörténetírás során

kihagyhatatlanok Az előadásokban a szakmai alaposág és hitelesség fontosságát hangsúlyoztuk, és igyekeztünk a döntéshozók figyelmét felhívni a szakmai kontroll (lektori vélemény, szerkesztés stb.) elengedhetetlen voltára is. A képzésben, helytörténetírásban valóban gyakorlott levéltárosok mellett múzeumi szakemberek, régész és műemlékvédelmes kollégák vettek részt, így biztosítva, hogy a községtörténetírás minden részletével, szakmai fogásával megismerkedhessenek a résztvevők.

Ezen túlmenően az előadók a rendelkezésre álló bőséges szakirodalom ismertetésével tovább orientálták a községtörténeti munkák elkészítésére vállalkozó kutatókat, bízva abban is, hogy munkájuk során felhasználják a képzésben megszerzett tudásanyagot.

A visszajelzések alapján a módszertani képzés nagy sikerrel zárult, a résztvevők ismeretanyaga bővült, személyes kapcsolatok felvételére is lehetőség volt, az előadások prezentációját több résztvevő is elkérte. Reményeink szerint azon túl, hogy a helytörténetkutatók alaposabb ismeretekre tettek szert, a levéltár, mint az írott források őrzője és a kutatások megkerülhetetlen intézménye is jobban a köztudatba került és az itt őrzött iratanyagon keresztül szerepe is méltó módon kidomborodott.

A rendezvényt egy állófogadás követte, ahol kötetlen formában tovább folyt a téma megbeszélése az előadókkal és a résztvevőkkel közösen. Ezt követően a szakmai továbbképzés látogatói a levéltár kollégáinak vezetésével épületbejárás és levéltár-ismertetésen vehettek részt.

Meglátásunk szerint az ilyen típusú „képzésekre”, ismeretátadásokra a jövőben is nagy igény mutatkozik tervezzük, hogy a következő években ezen tematika mentén újabb rendezvényt tartunk.

A szakmai beszámolót – a rendezvényről készített fényképekkel együtt – a Magyar Nemzeti Levéltár Fejér Megyei Levéltárának honlapján (www.mnl.gov.hu/fml) a Pályázatok menüpont alatt elérhetővé tesszük.

Székesfehérvár, 2019. május 2.

Tisztelettel

Dr. Czetz Balázs
levéltár-igazgató

Módszertani továbbképzés

Székesfehérvár, 2019. március 7.

Név:	E-mail cím:	Aláírás:
D. LAPDAS TAMÁS		
NÉMETY MIKLÓSNÉ		
Nyíródi Tíme		
BÁNYI ANITA		
Kocsis Éva		
Hegedűs Éva		
Hingler Zsuzsa		
REICH SABINA		
Balogai Balázs		
Istvánffy Zsolt		
Csizmadia Miklós		
Dr. Földesi Teréz		
Sztobanyi Kriszta		
Mészáros Beatrix		
Vidnyánszky		
Sághó Ágnes		

Módszertani továbbképzés

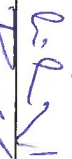

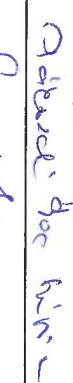

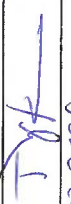

Székesfehérvár, 2019. március 7.

Név:	E-mail cím:	Aláírás:
GYIMESI EDIT		Gyimesi Edit
Trostfelder György		Trostfelder György
BIRCSÁK CADOSHÉ		Bircsik Csodásné
G-KIS EDIT		Kis Edit
KOVÁCS ATTILIO		Kovács Attilió
SZABAI GYÖRGYÉ		Szabai György
SZABAI GYÖRGY		Szabai György
NÉMETH ISTVÁN		Németh István
SÁVIGY ENIKŐ RÉKA		Savigy Enikő Réka
GÉLÉNYI RÓZSITA		Gélenyi Rózsita
HOVARTI BARBARA		Hovarti Barbara
KERESZTÉNS ORSOLYA		Keresztény Orsolya
SOKOR ZSUZSANNA		Sokor Zsuzsanna
JEDRŐCZI HÉRNÉ		Jedrőczy Herné
BOZSÁN TAMÁS		Bozán Tamás
LEVÉNYI TAMÁS		Levényi Tamás

Módszertani továbbképzés

Székesfehérvár, 2019. március 7.

Név:	E-mail cím:	Aláírás:
PÉTER KATA		
MISER ANIKO		
Hornady Sándor		
SZILI AKADÉMÉ		
BENITA AUDRÁS		
JAKABÉ VERONIKA SZANDRA		
FRANK JÓHAN		
PAKODÓI ÉVA BILVIA		
EMBER TIKA		
JAKSZ PÉKA		
Tótelea Gábor		
SZÖRGEI HANNAKKA		
VÁRZI MÁRK		
HOLGÁR PÉTER		
CSUNYI SÁNDOR HORNYÓK BET		
Nagyfal Bence hadnagy		

Módszertani továbbképzés

Székesfehérvár, 2019. március 7.

Név:	E-mail cím:	Aláírás:
Gulyás György		Gulyás György
Várka Ilona		Várka Ilona
Szűcs I. György		Szűcs I. György
Nagy Szűcs Vince		Nagy Szűcs Vince
Boros István		Boros István
Brala Mária		Brala Mária
Farkas Edit		Farkas Edit
Kasza Átila		Kasza Átila
Kovács Ágost		Kovács Ágost
Nagy Ferik Edit		Nagy Ferik Edit
Kovács László		Kovács László
László József		László József
Balogh Rózsa		Balogh Rózsa
Asztalos Zoltán		Asztalos Zoltán
Berta Annamária		Berta Annamária
Tóth E.É.		Tóth E.É.

Módszertani továbbképzés

Székesfehérvár, 2019. március 7.

Név:	E-mail cím:	Aláírás:
SIMON ANNA		
HOTOZLA BOSZOK LÓRÉ		Hajnal Dr. Székely Mária
HATHÁZ DR. MESSÉDI ZSUZSANNA		
VARGA MÁTYÁS		Békési Eméke
DESEKÉI EGZEBET		Béla
ZINDEL KÁTI		Pellei Mária
SKRIHAR MARIANNA		

ΚΕΡΕΚ

